

Sommeren 1971 var jeg 18 år,

Forfatter: Wencke Mühleisen,

alene på interrail og besøkte for første gang Paris. Jeg hadde vind i håret, sandaler på føttene, reisesjekker i sekken, og jeg var feminist. Javisst.

I Simone de Beauvoirs hjemby, i studentrevoltens hovedstad og revolusjonens arnested ble jeg voldtatt

Jeg var fryktelig dårlig i fransk. Franskmennene var skrekkelig dårlig i engelsk. Jeg hadde ingen Lonely Planet-plan, og heller ikke noe kart over byen, men var sikker på at noen ville vise meg veien til museet Louvre. Louvre, hadde alle sagt, Louvre er du nødt å stikke innom, før du hengir deg til studentlivets gleder i Latinerkvarteret eller drikker rødvin ved Seinens vestre bredd. Som sagt så gjort.

Jeg kom meg aldri til verken Louvre, Seinens bredd eller fikk smake studentlivets gleder. Men jeg kom ufrivillig nær en student. En ung, hyggelig mørkhudet mann som snakket ypperlig engelsk, visste hvor Louvre lå, og bare ville drikke en kopp kaffe med meg først.

Man skal ikke drikke kaffe med hyggelige, men fremmede unge menn. Man skal ikke reise alene. Man skal ikke vandre alene gjennom byen nattetid (ok, dette var midt på dagen, men dog). Man skal ikke ikle seg utfordrende sandaler eller la vinden fare frivolt gjennom håret, reisesjekker eller ikke, feminist eller ikke. Neivisst.

På vei til «kafeen» ble jeg dratt inn i en oppgang. Før jeg klarte å tenke tanken «voldtekt», lå jeg med den pene unge mannen over meg. Hendene hans holdt hardt rundt halsen min. Jeg klarte ikke å puste. Det ble svart for øynene. Røde lysflekker flashet til. Jeg var redd for å dø. En distinkt, skarp fornemmelse som klippet gjennom innvollene og elektrifiserte hjernen. Det hele gikk relativt bra.

1. Jeg ble ikke drept. 2. Jeg besvimte ikke, men klarte å signalisere «samarbeid». 3. Voldtekten varte noen sekund. 4. Jeg slapp unna med en opphovnet hals, etter hvert farget rød, blå, fiolett. 5. Jeg var i dårlig forfatning og avsluttet reisen. Men: Jeg satt etter hvert igjen med en følelse av at jeg hadde klart meg relativt bra i en farlig situasjon. Og: Jeg hater ikke mørkhudete menn. Reiser fremdeles alene. Vandrer alene gjennom byer dag- og nattetid med vinden i håret, med eller uten utfordrende sandaler.

Vi er for tiden vitne til mange tilfeller av for tidlig tankeavgang, ordfører Fabian Stang! Og dere andre som går inn for kollektiv avstraffelse og overser at seksuell vold mot kvinner er et problem som ikke kan isoleres til enkelte grupper. Ja, seksuell vold mot kvinner er et normbrudd. Men utbredelsen av normbruddet og lang tids mangel på vilje og innsats for å oppklare forbrytelsene og ta et oppgjør med maskuline sexistiske kulturer i ulike deler av befolkningen, er alarmerende.

Mange kvinner (og noen menn) blir utsatt for voldtekt. Det er et faktum at det er flest ikke-vestlige menn, ofte med kriminell bakgrunn, som har stått bak overfallsvoldtekter i Oslo de siste to årene. Likevel driver vi ikke med kollektiv avstraffelse eller fratrar hele grupper rettigheter, slik det er blitt foreslått. Bør vi diskutere kvinnesyn i grupper som er overrepresentert i voldtekt-statistikken? Det er klart vi skal.

Det er imidlertid et problem at det lages et konstruert, illusorisk skille mellom norsk hvit majoritet og kvinnesynet i innvandrere og minoritetsbefolkning. De fleste voldtekter i Norge blir begått av norske, hvite menn. Norske menn voldtar stort sett folk de kjenner fra før. Gjerne i den private sfæren. Voldtekt på fest er ti ganger vanligere enn overfallsvoldtekter. Det blir anslått ca. 8000-16.000 voldtekter årlig. Få av voldtektene blir anmeldt. Av voldtekter som anmeldes blir få oppklart. I Oslo (og andre steder i Norge) har urovekkende mange kvinner den siste tiden blitt utsatt for overfallsvoldtekter.

Det er helt avgjørende at vi får en debatt om trekk i maskulinitetskulturer som fører til seksualisert vold mot kvinner. Men vi er ikke tjent med en hvitvasking av voldtekt. Skal hvite, norske menn - fordi de tilhører samme kategori som majoriteten av voldtektsmenn i Norge - få portforbud eller innskrenkede rettigheter? Hva har maskulinitetskulturer og kvinnesynet i majoritets- og i minoritetsbefolkningen til felles som gjør at menn tilhørende begge disse kategoriene voldtar kvinner? Hvilke konsekvenser har ulikheter i maskulinitetskulturer?

Wencke Mühleisen, kjønnsforsker

wencke.muhleisen@uis.no